

SERRA RAMONEDA, PRESIDENT DE LA CAIXA DE CATALUNYA

«Hem perdut la cultura industrial»

Preocupat pel model de creixement que s'està imposant a l'economia catalana i amb el temor que aquest acabi sent «un país de cambriers i manobres, la Florida d'Europa», Antoni Serra Ramoneda parla en aquesta entrevista com a teòric —catedràtic d'economia— i com a gestor —president de la Caixa de Catalunya.

R. Aymerich/F. Nicolàs

És alt, molt alt, atlètic i extravertit. I fa de president de la Caixa d'Estalvis de Catalunya, una de les tres grans del país. Catedràtic d'Economia de l'Empresa a la Universitat Autònoma de Barcelona, Antoni Serra Ramoneda en fou rector durant cinc anys —potser els més tranquils de la seva història recent— i continua sent-ne professor.

Fill d'una família de patricis del tèxtil cotoner, desmenteix amb una per-

sonalitat i un físic aclaparadors tots els tòpics, sovint encertats, sobre la decadència d'aquesta raça fascinant. Ningú no li ha enxampat encara una feblesa partidista: amb una habilitat sorprenent que els seus amics anomenen equanimitat, s'ha sabut mantenir al marge de batalles polítiques, i conserva amics en tots dos —o tres, o quatre— costats de la trinxera. Serra Ramoneda, un dels més prestigiosos economistes del país, va educar-se a Europa, i diu que no li faria res si els seus fills decideixen, finalment, d'establir-se als Estats Units. Diu el

que vol en veu alta, aquest home, i segurament ho fa. I amb aquesta camisa de ratlla fina, l'americana jaspiada i la corbata italiana de fantasia, faria un vistós president del Barça. Assegura, però, que això no li interessa gens.

—*¿Quina és la feina d'un president de caixa d'estalvis?*

—Bé, un president de caixa té funcions de representació, ha de presidir els consells d'administració, participa en les línies de política general de l'entitat... però no té funcions executives. Tal com està ara la llei, i com preveu la llei del Parlament de Catalunya ara

recorreguda, els presidents de caixes no tenen funcions executives. La llei espanyola permet que les tinguin, però no hi obliga, i la catalana ho prohibeix. Aquestes funcions recauen sobre els directors generals i altres executius.

—¿És veritat que no cobra sou?

—No, no en cobro... Cobro dietes per consell, com els altres membres, però no es pensin. Quan vaig entrar, em pense que es pagaven cinc mil pessetes per sessió; ara ha canviat una mica, però no és cap quantitat. ¿Quin és l'atractiu del càrrec? Doncs, no deixa de ser important poder veure l'evolució del món financer de prop, entendre'l, i participar en la gestió de l'entitat. Ara, no és un càrrec ni professional ni definitiu, entre d'altres raons perquè té un termini limitat. Si no m'equivoco, és per quatre anys, renovables una vegada com a màxim.

—Vostè va néixer a Barcelona, fill d'una família de l'aristocràcia burgesa de la ciutat...

—Això de l'aristocràcia burgesa potser és antitètic, ¿oi? Jo sóc fill d'una família industrial catalana, tèxtil, cotonera... Estava orientat cap a l'empresa familiar, i de fet hi vaig treballar un temps; passa que quan es va crear la primera facultat d'economiques aquí a Barcelona, i tot i que jo —que havia estudiat a Madrid— no havia pensat mai dedicar-me a la Universitat, em van cridar i em van fer quasi un xantatge moral perquè fes classes a aquesta facultat. Durant un cert temps ho vaig poder alternar amb la feina a l'empresa, fins que es va fer quasi impossible i va ser el meu germà qui es va ocupar dels negocis familiars. Ara, amb els negocis, ja no hi tinc res a veure: en sóc

accionista, en sóc conseller, però vaja...

—Es va trobar més còmode amb la teoria que amb la pràctica del negoci, doncs.

—Fins a cert punt, sí. El món dels negocis i jo... Si hagués seguit a l'empresa, segurament hauria fet fallida. Per entendre'ns, no tinc condicions per comprar i vendre. Em sembla que va ser una decisió encertada.

—Com a teòric, potser ens podria aclarir el dubte de si hi ha hagut o no crac.

—Cadascú ho explica a la seva manera. Però sembla que alguna cosa hi ha hagut. Sembla que això comença a Nova York, amb problemes derivats de l'economia americana, com el dèficit comercial i el dèficit del pressupost estatal, i la idea que als americans no els queda més remei que prendre mesures restrictives, cosa que condueix, naturalment, a una reducció de l'activitat econòmica i una reducció dels marges de beneficis, etc. Tot això provoca la caiguda de la borsa de Nova York. També cal comptar amb aquestes onades especulatives, que fan que els fenòmens de la borsa sempre s'ampliïn molt. El públic de la borsa és absolutament histèric, aquí i a tot arreu. Pensen que tot va molt bé, i aleshores es dispara cap amunt, o molt malament, i es dispara cap avall... És un públic molt poc constant. Això val per als petits i grans inversionistes, per a tots. Hi ha una histèria molt considerable que s'estén de borsa en borsa i arriba fins aquí.

—¿De quina manera creu que ens ha afectat aquest fenomen?

—Jo crec que hi ha un ingredient

DOMÈNEC UMBERT

CAMACUC

Subscriu-te

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Núm. _____

Nom i cognoms _____

Adreça _____

Població _____ C. P. _____

Telf. _____ Edat _____ Prof. _____

Se subscriu a la revista CAMACUC, a partir del semestre i per un total de 10 números, més dos enviaments especials.

Subscripció normal: 1.750 pessetes

Subscripció d'ajut: 2.250 pessetes

_____ pessetes

Aquest import el faré efectiu:

Per telè nominal adjunt.

Per gir postal n.º _____

Per domiciliació bancària.

Contra reembossament del primer exemplar de la subscripció

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Sr. Director del Banc/Caixa _____

Agència _____ Adreça _____

Població _____ N.º cte./llibr. _____

Títular _____

Adreça del titular _____

Senyors, els agrairé que, amb càrrec al meu compte-llibreta, em remanguin els rebuts que els presentaré J-J-2-S-1, per al pagament de la subscripció a la revista infantil CAMACUC.

Signatura del titular,

«No he jugat en ma vida a la borsa.
M'estimaria més la ruleta, és més imparcial».

psicològic molt fort. Fa un o dos anys, potser tres, a Espanya ningú no sabia què passava a la borsa de Tòquio, i si m'apuren, ni se sabia que n'hi hagués. Per contra, ara el noticiari de les ràdios del matí comença amb les notícies del que ha passat a la borsa de Tòquio, ho trobo sorprenent. Ens hem internacionalitzat tan ràpidament, que sembla que ja les relacions entre Madrid, Barcelona i Tòquio siguin d'un encadenament fortíssim i... vaja, no n'hi ha per a tant.

—*Quan als taulells dels bars, la cua del metro o l'autobús es comencen a sentir converses de com va la borsa, ¿de què és símptoma per a un economista?*

—No sé qui era aquell que deia que quan vagi al bar o a la barberia, i senti que tothom parla de la borsa, és el moment de sortir-se'n. A mi em passa una mica el mateix, ¡ha, ha!

—*¿Hi ha una influència real de l'opinió pública i dels mitjans de comunicació en el funcionament dels mecanismes financers, que semblen tan meditats i exactes?*

—Diuen que sí... Però mai no és tan directe. Fins a quin punt es pot arribar, no ho sé. Les qüestions de borsa no m'interessen especialment, encara que haurien de fer-ho. Però, en tot cas, li puc assegurar una cosa: no he jugat en ma vida a la borsa. És un *cueto* això de la gent que diu jugar a borsa tan científicament, no hi crec gens. I menys a la borsa espanyola. És un joc una mica perillós, suposo, la gent es deixa arrossegar. M'estimaria més

jugar-me els calés a la ruleta, tot i que mai no hi jugo. Si més no, és més imparcial.

—*Crac borsari, caiguda del dòlar, internacionalització de l'economia, possible recessió... ¿Quin paper hi juga l'economia espanyola, la catalana?*

—Potser és una opinió molt personal, però jo crec que a Catalunya hi ha una represa econòmica, segur, els indicadors ho demostren: la represa de la inversió, l'atur, que fins a cert punt està baixant... No dubtaria d'aquests indicadors. S'entén que les autoritats polítiques n'estiguin contentes. El que jo no estic tan segur és que tot el model de creixement que estem tenint, sigui bo. Creixement, sí; però ¿cap a on ens porta? ¿Cap a quin tipus de país, d'activitats? Tinc la sensació, potser poc estudiada, que malgrat el que es digui, a Catalunya s'està perdent industrialització. S'està perdent cultura industrial, quan Catalunya havia estat bàsicament una societat industrial. Això, més que en xifres, es pot demostrar sociològicament. Hi ha una cosa clara, ja només dins el món universitari: la Universitat Politècnica no creix en nombre d'estudiants. Les altres dues sí, però si mira en què creixen, veurà que no és ni tan sols en Ciències.

—*És mentida, doncs, tot això del boom de les carreres tècniques...*

—És mentida, sí. ¿On van els joves? Dret, Econòmiques, Empresarials, Ciències de la Informació, estant tenint creixements desmesurats. Falta de cultura industrial, crec. I per contra, crec que hi ha un excés de construcció. Mirant les xifres de la construcció, es veu que hi ha una represa importantíssima... Potser sí que hi va part dels di-

JORGE AMADO

TOCAIA GRANDE
LA FAÇ OBSCURA

VENÈCIES, 11

EDICIONS DE LA MAGRANA / EDICIONS 62

DYLAN THOMAS

RETRAT DE L'ARTISTA
COM A CADELL

VENÈCIES, 12

EDICIONS DE LA MAGRANA / EDICIONS 62

WALTER BENJAMIN

DIARI DE MOSCOU

VENÈCIES, 13

EDICIONS DE LA MAGRANA / EDICIONS 62

ners negres, però ara no parlo del finançament, sinó de l'efecte. Em dirà que ja és bo que es construeixi, si això vol dir construcció de fàbriques, d'infraestructura, de carreteres... Però no és cert, és habitatge. Ahir mirava unes estadístiques, fetes per la Direcció General de l'habitatge de la Generalitat, que fan feredat; l'increment de llicències concedides en el 87 respecte al 86 és fabulós. La distribució geogràfica d'aquestes construccions noves és claríssima. Es concentra a Salou, Cambrils... aquella zona que no sé com encara hi trobem espai, a la Costa Brava, i una mica a la Cerdanya. La segona residència, el turisme. Ho trobo francament excessiu, s'hauria de frenar com fos.

—¿Per què és tan perillós?

—No sé si ho hauria de posar, això. Agafi institucions importants d'això que en diuen societat civil. ¿Què és el president del Barça? ¿Què és el president de la Cambra de Comerç? ¿Què és el president de la Fira de Mostres de Barcelona? ¿Constructors! I vostès saben que tradicionalment, i no és que jo escombri cap a casa, aquests càrrecs, els solien tenir industrials tèxtils, que era quan la indústria tèxtil era la més important, i donava... això. No és que vulgui dramatitzar, però no estic tan segur que no caldrien algunes mesures per repartir el creixement d'una manera diferent. És cert que la inversió en béns d'equip ha augmentat molt, són béns d'importació, i això vol dir que comprem més maquinària. Però també és cert que cada vegada hi ha més empreses estrangeres, que hi ha una penetració important de multinacionals, i això vol dir una industrialització dependent.

—S'ha arribat a dir que ens estem venent el país a trossos, i hi ha sectors en què quasi no queden empreses de titularitat catalana... ¿Això és bo?

—Sí, segurament és cert. No ho sé, torno a insistir que hi ha alguns fets, alguns indicadors potser puntuals, que aquesta represa econòmica caldria corregir-la. No ara potser, hi volem que continuï, però cal tenir en compte quin tipus de país volem fer.

—¿A quin model anem, doncs?

—Jo tal vegada estic exagerant, però em fa una certa por que vulguem ser la Florida d'Europa. El lloc on van els jubilats, els turistes..., i té uns perills socials bastant considerables. Miri, ser un país de cambriers i de manobres és una mala cosa. No tinc res en contra d'aquests oficis, però...

—No és precisament aquest el futur que pinten polítics i tècnics quan fan

DOMÈNEC UMBERT

«El gran error de la burgesia catalana ha estat el menyspreu per la formació, els estudis...».

el discurs de la modernització del país.

—¡Noooooo! Però jo estic exagerant una mica, és per contrarestar-ho. Que no ens passem, crec que cal un toc d'atenció. Fa por veure com queda la geografia catalana: una concentració al litoral, mentre l'interior va perdent pes relatiu. Jo crec que es pot evitar. Miri, si vol sortir d'una crisi, pal·liar l'atur, qualsevol cosa és bona, no es pot filar massa prim. Ja ho entenc, això. Però en el moment que ja no tinguis aquestes urgències, crec que interessa mirar «quins» llocs de treball i no «els» llocs de treball, «quines» inversions i no «les» inversions... Potser aviat convindria començar a pensar mecanismes de redreçament. Allò que parlàvem de les empreses estrangeres, bé que m'agradaria saber per què entren i no ho sé. Em fa una mica de por que sigui per allò que dèiem abans, si és per produir articles que necessitarà tota aquesta societat turística que s'està creant, més que no amb la intenció de crear una base aquí per a servir altres mercats externs. No tinc prou elements per a saber fins a quin punt arribarà tot això. ¿Vostè creu que ací arribarem a una internacionalització més gran que a Anglaterra? Potser la diferència és que Anglaterra és plena d'empreses estrangeres, però ells tenen una cosa que nosaltres no tenim i és que a la vegada hi ha empreses angleses actuant fora. No està clar que les nostres empreses estiguin fent el mateix. Miri, ja entrant en el terreny de les Caixes d'Estalvis, a Catalunya li interessa absolutament que es deroguin les normes ara vigents. La llei espanyola no permet que les caixes surtin de la seva regió. S'ha anat fent, però a través de procediments anormals o atípics, com quedar-se caixes rurals en crisi, però...

—Entrem en la importància de les caixes catalanes, doncs...

—A Catalunya no tenim un sistema bancari propi, important. Per contra, tenim unes caixes molt importants. La Caixa de Pensions segurament és l'entitat financera més important de l'estat. Es parla molt de Banesto, però segurament avui dia la Caixa de Pensions és més important que el Banesto o el Central, i si no ho és ara ja, ho serà aviat. Al ritme de creixement que té, potser d'ací a tres mesos. A nosaltres, que no tenim bancs, ens interessa tenir un sistema creditici, un sistema financer que surti d'ací. I aquestes funcions les fan les caixes. El que interessa és que les caixes catalanes puguin tenir oficines no només a Madrid, a Sevilla, o a Vigo, sinó també a Nova York, a Tòquio, a Brussel·les, a París, si pot ser. De la mateixa manera que les entitats d'aquests llocs vindran aquí. Les normes espanyoles són massa restrictives. A nosaltres ens interessa aquesta llibertat d'expansió precisament per això. Resulta que a Catalunya poden venir tots els bancs espanyols a instal·lar-se lliurement, però les nostres caixes no poden sortir... és una situació absurda.

—¿Quin significat té la notícia que ha sortit aquesta setmana a la premsa que tant la Caixa de Pensions com la de Barcelona traslladen els seus comptes de tresoreria a Madrid?

—Bé, això és una mica... Ho deia *El Periódico*, que li agrada una mica fer focs d'artifici. Suposo que ara mateix, si anéssim a veure els que porten la tresoreria de la Caixa de Catalunya, els trobaríem penjats del telèfon, dient «tinc mil milions per col·locar», i parlant amb no sé quin banc i dient «¿necessites diners? Doncs mira, a tal tipus d'interès, apa». Tresoreria és això, bàsicament. Ja ho sap, que per posar o treure mil pessetes, et fan omplir una pila de papers, en canvi, cent milions, es mouen en una telefonada. I és clar, nosaltres hem de pagar una factura de telèfon bastant considerable, de trucades a Madrid, perquè passa que els grans bancs espanyols estan a Madrid. I una manera d'estalviar-se factures de telèfon és enviant els homes de tresoreria allà. Això és el que han fet aquestes caixes.

—¿Vol dir que les caixes catalanes aniran instal·lant paris cada vegada més importants dels seus sistemes de funcionament a Madrid? ¿Acabaran tenint allí les seves centrals?

—Tant com això no li diria. Però... és un perill. És difícil de parar. No és immediat, ¿però com se soluciona? Jo

crec que integrant-nos molt a Europa, quan per a nosaltres sigui tan important Madrid com París o Londres. Llavors, és clar, potser en comptes d'enviar aquells senyors a viure a Madrid, els enviaries a Londres. Però que financerament, Madrid està guanyant importància, no té volta de full.

—*S'estan assemblant cada vegada més els bancs i les caixes d'estalvis.*

—És que a Catalunya no hi ha més remei. Jo li acceptaria l'opció de dir: «oh, és que haurien de ser coses diferents», però llavors seria el model alemany, o el basc, on les caixes són molt localistes. A Catalunya no ha estat així: en part perquè ni la Caixa de Pensions ni la de Barcelona són de fundació pública, i tot i que la de Catalunya sí. Totes s'han expandit, i es fan la competència, i tres d'elles són molt importants. A Girona, la Caixa de Pensions té tantes oficines com la Caixa de Girona. Ara, la Caixa de Pensions ja és un monstre. Crec que ja poden mantenir, les caixes, poques diferències amb els bancs. Poques, i derivades de la seva estructura jurídica. Des del punt de vista de l'operativa financera, encara poden tenir una petita diferència, per detalls com que no fan tants descomptes de lletres, o altres, però és mínima.

—*¿Caldria canviar l'estructura jurídica de les Caixes?*

—No, jo crec que no. Ja sé que se'n parla, perquè la senyora Thatcher ho ha fet a Anglaterra i les ha transformat en societats anònimes. Perquè altres països de la CEE també van per aquí. Però el fet cert és que ací han funcionat, sense cap daltabaix important. I no veig per què caldria canviar-ne l'estructura.

—*¿Què pensa de la concentració bancària?*

—Miri, a la llarga, Espanya no pot seguir sent tan diferent de la resta de països d'Europa. Una primera diferència que es veu molt clara és que el nombre d'oficines per mil habitants que hi ha a l'Estat espanyol, és 1,6-1,7 vegades més gran que el de fora. Això vol dir que la inflació d'oficines no pot aguantar-se, caldrà que tanquin i racionalitzin. És un procés que s'acabarà fent de grat o per força, històricament és prou inevitable.

—*¿I amb les caixes també es farà?*

—Amb les caixes s'haurà de fer. A Catalunya les caixes, com els bancs espanyols, tenen uns costos excessius que fins ara no causaven problemes, perquè els marges eren molt grans, però ja anirà arribant la competència. I a

Catalunya, al meu entendre, hi ha un nombre excessiu d'oficines de caixes. Increïble. No en recordo les xifres, però no es pot aguantar aquesta situació.

—*¿És desitjable o possible una fusió de les caixes grans, de les tres grans caixes de Catalunya?*

—No ho sé, aquí a Catalunya... Se'm fa difícil dir-ho. Segur que les tres grans seguirien sent les tres grans, perquè el problema real és com es distribueixen les altres en esferes d'influència.

—*Com a teòric, una altra vegada, ¿creu que es pot parlar a Catalunya d'un corrent de pensament econòmic amb cara i ulls? ¿Es fa pensament econòmic aquí?*

—Em sembla que no se'n fa massa. Tampoc no tenim un centre de creació de pensament econòmic. Si mires l'Estat, hi ha un gran centre que és Banco de Espanya, on hi ha una sèrie de gent molt bona que disposa de recursos i d'un servei d'estudis. N'hi ha d'altres, com el de la Federació de Caixes d'Estalvis, amb Fuentes Quintana... A Catalunya no en tenim d'això. No tenim Banc, no hi ha un nucli des d'on es pugui anar creant les opinions, un corrent de pensament. A la Universitat és molt difícil que això passi, si no tens una gran figura que aglutini al voltant del seu prestigi molta gent. I ara per ara no veig que la tinguem.

—*¿El catalanisme polític va coix de base econòmica, doncs?*

—Al catalanisme polític li falla el peu econòmic i el peu tècnic, crec. Miri, abans parlàvem de Madrid i la modernització. Doncs bé, Catalunya ha tingut sempre aquella idea de Madrid que era la caricatura dels funcionaris madrilenys, el «vuelva usted mañana», la burocràcia... Això ja no és així. Podrà o no agradar-li Madrid i el que representa, però allí hi ha tècnics amb bona preparació, gent que s'ha format a les universitats més importants del món... El gran error de la burgesia catalana ha estat aquest menyspreu de la formació, dels estudis, de l'aprenentatge. La meua mare ens va enviar a estudiar idiomes a l'estranger des de petits, i, més endavant, a perfeccionar la nostra formació. Altres fabricants, la majoria, el que permetien com a màxim als seus fills era, acabats els estudis bàsics, fer un peritatge industrial i a la fàbrica, de seguida al despatx, a aprendre amb la pràctica, que en dèiem. Això ara s'està pagant. Ara a Madrid, portant les finances des de les institucions públiques i privades, hi ha gent molt més vàlida que ací. Millor preparada. Ho sento, però és així. □

Empresa productora i distribuïdora d'un Paquet Informàtic d'Alt Nivell

NECESSITA:

**3 tècnics comercials
amb residència a
Barcelona, València i
Ciutat de Mallorca**

* * *

DEMANEM:

- * Coneixement de programació o/i d'algun paquet integrat tipus Closed Exit, 7-8-9, ZPZZ, etc.
- * Experiència en vendes, preferiblement a institucions o a empreses.
- * Nivell cultural elevat.
- * Català parlat i escrit.

OFERIM:

- * Representació d'un producte sense competència directa.
 - * Ingressos fixos i comissions altes.
 - * Seguretat social.
 - * Formació a càrrec de l'empresa.
 - * Incorporació immediata.
- Les condicions concretes seran acordades en funció de les característiques i la disponibilitat dels candidats.

* * *

Els interessats cal que ens escriguen a mà, adjuntant curriculum vitae i fotografia recent a:

**Apartat de Correus 941.
Referència MMS.
46080 València.**